

تحلیل و بررسی ماده ۱۷۷ قانون آئین دادرسی در رعایت قواعد و اصول دادرسی در رسیدگی در دادگاهها

ایمان ضیا جلدی^۱، حمیدرضا پرهام مهر^۲

۱- عضو هیات علمی گروه حقوق دانشگاه زابل

۲- عضو هیات علمی گروه حقوق دانشگاه زابل

چکیده

ماده مربوطه بیان می‌دارد: «رسیدگی به دعاوی موضوع این فصل تابع تشریفات آیین دادرسی مدنی نبوده و خارج از نوبت به عمل می‌آید». این امر که آخرین ماده در بحث دعاوی مربوط به تصرف می‌باشد با منطوق صریح خود، دعاوی مذکور را تابع تشریفات آیین دادرسی مدنی نمی‌داند، این مورد در حالی است که اولاً: رکن رکین قواعد آیین دادرسی مدنی مرتبط با نظم عمومی بودن آن است یعنی حتی با توافق نمی‌توان عملی بر خلاف آن انجام داد. ثانیاً: ماده ۱۷۷ قانون آیین دادرسی مدنی در صورتی طراحی شده که هیچ تعریفی از تشریفات آیین دادرسی مدنی در قوانین به چشم نمی‌خورد و امر استثناء با اجمال روبروست که این شایسته قانون‌گذاری نیست. حال در این پژوهش به بررسی قواعدی که در این ماده بیان شده و تاثیر آن در روند رسیدگی در دادگاهها می‌پردازیم.

واژگان کلیدی: تشریفات دادرسی، اصول دادرسی، آیین دادرسی، خارج از نوبت

۱- مقدمه

براساس بررسی صورت گرفته به این امر باید توجه نمود که قانونگذار تشریفات آیین دادرسی مدنی را تعریف نکرده، برخی از اساتید حکم داده اند که «تعیین موارد تشریفات دادرسی به نظر دادرسان واگذار شده است، از این رو تعیین آن ممکن است اختلاف نظر و سلیقه میان دادرسان پیش آید و همچنین در هیچ یک از ترمینولوژی‌ها و دانشنامه های حقوق به تعریفی از این واژه پرداخته نشده و دکترین نیز با اشاره گذرا به این ماده و مواد مشابه از آن رد شده اند. (شمس، ۱۳۸۴: ۳۶۸)

آنچه دکترین در این مورد با هم اتفاق نظر دارند این است که ماده ۱۷۷ قانون آیین دادرسی مدنی اصول دادرسی را تحت الشمول قرار نمی‌دهد، این اجماع با همه نکات مثبتی که دارد باعث دو چندان شدن ابهام می‌شود. چه به اجمال تشریفات آ. د. م. باید اصول دادرسی را نیز بیافزاییم و با تعریف هر دو به سرگردانی حقوقدانان پاسخ گوئیم.

قبل از بررسی این مورد ذکر این نکته شایان به نظر می‌رسد که موضوع به ماده ۱۷۷ قانون آیین دادرسی مدنی ختم نمی‌شود و مواد دیگر هم در آیین دادرسی مدنی دیده می‌شود که با این مشکل مواجه هستند.